

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Beli knjigi o športu

COM(2007) 391 konč.

(2008/C 151/12)

Komisija je 11. julija 2007 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Bela knjiga o športu

Strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 19. decembra 2007. Poročevalka je bila ga. Koller.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 441. plenarnem zasedanju 16. in 17. januarja 2008 (seja z dne 16. januarja 2008) s 125 glasovi za, 1 glasom proti in 2 vzdržanima glasovoma.

Evropska komisija je 11. julija 2007 sprejela Belo knjigo o športu, ki obsega prvo temeljito analizo stanja v evropskem športu, razpravo o težavah, s katerimi se sooča evropski šport, ter akcijski načrt za to področje.

visokošolskega izobraževanja oblikovana tako, da se je lahko udeležujejo vsi otroci in mladi, tudi invalidi. To je mogoče doseči z individualno ali skupno športno vzgojo za vse. Poleg tega je treba upoštevati tudi pogoje športne vzgoje v šolah in še posebej kakovost tušev in umivalnikov, ki so na voljo poleg telovadnic in so pogosto v takšnem stanju, da mlade odvrtaajo od športnih dejavnosti.

1. Priporočila in predlogi

1.1 EESO priporoča, da države članice med ukrepi, opisanimi v tej beli knjigi in akcijskem načrtu iz bele knjige, izberejo prednostne naloge Skupnosti. Izbor mora biti v skladu z Lizbonsko pogodbo, ki naj bi začela veljati leta 2009, saj se člen 149 Pogodbe v glavnem osredotoča na vlogo športa v zvezi z izobraževanjem in mladino.

1.2 Prihodnost Evrope je odvisna od zdravja in produktivnosti njenih državljanov. EESO resno skrbi, da postajajo tudi mladi žrtve bolezni, zaradi katerih trpi celotno prebivalstvo in ki jih povzročata prekomerna teža ter sedeči način življenja.

1.3 EESO priporoča, da se pri načrtovanju novih programov za spodbujanje telesne aktivnosti za krepitev zdravja upoštevata razsežnost Skupnosti in multidisciplinarna razsežnost. Skupni pristop številnih služb na ravni Skupnosti bi lahko pozitivno vplival na razdrobljene ukrepe, ki jih uvajajo vladni organi na nacionalni ravni.

1.4 EESO opozarja na pomen izvajanja ukrepov, ki so nujni in v skladu z načelom subsidiarnosti. EESO poziva Komisijo, da ohrani močno vlogo pri usklajevanju in spodbujanju dela, ki je potrebno na tem področju.

1.5 Število ur obvezne športne vzgoje v osnovnih in srednjih šolah je treba povečati na vsaj tri ure na teden. Odbor priporoča, da se tudi v visokošolskem izobraževanju omogoči športna vzgoja in da postane obvezen element učnega programa. Športna vzgoja mora biti na ravni osnovnega, srednješolskega in

1.6 Socialne partnerje na vseh ravneh je treba spodbujati k podpiranju zdravega načina življenja. Delodajalcem je treba zagotoviti ugodnosti, da bodo sprejemali ukrepe za spodbujanje zdravja v podjetjih, kamor sodijo tudi programi telesne vadbe.

1.7 Odbor predlaga oblikovanje delovne skupine na to temo, ki bo ocenila izkušnje držav članic in preučila možnosti, vključno z rešitvami za vključevanje invalidov.

1.8 EESO meni, da bi bilo dobro začeti informacijske kampanje o novih možnostih za predložitev vlog za financiranje, glede na to da so obstoječi programi športu do zdaj nudili le omejene možnosti. EESO priporoča, da so pobude za ozaveščanje del temeljite in celostne strategije. Ukrepi za informiranje ne smejo biti namenjeni le mladim, temveč se je treba zavedati dejstva, da lahko šport koristi vsem starostnim skupinam, tudi invalidom.

1.9 EESO priporoča opredelitev ločenih sredstev znotraj strukturnih skladov, ki bi se uporabljala samo za ustrezno športno, rekreacijsko, javno in večnamensko infrastrukturo. Vendar opozarja, da lokalne in regionalne oblasti pogosto dajejo prednost gradnji velikih športnih objektov, namesto da bi si prizadevale za gradnjo športnih igrišč in druge infrastrukture za športne dejavnosti prebivalstva. Zato je treba s sredstvi iz strukturnih skladov financirati prav takšno infrastrukturo.

1.10 EESO pozdravlja predlog o ponovitvi športnega foruma, saj lahko predstavlja dragoceno platformo za dialog med vsemi pomembnimi zainteresiranimi stranmi in oblikuje konkretne ukrepe za povečanje vrednosti športa.

1.11 EESO bi v športnem forumu z veseljem sodeloval kot opazovalec, ker bi s tem omogočili neposredni vpliv stališč civilne družbe.

1.12 EESO priporoča, da se dejavnosti delovne skupine o financiranju športa razširijo na pregledovanje nacionalnih predpisov o obdavčitvi in socialni varnosti, povezanih s športom, ter zbiranje dobrih praks.

1.13 EESO meni, da se je treba boriti proti kriminalu ob velikih državnih in mednarodnih športnih dogodkih, zlasti je treba poskrbeti za zaščito žensk in otrok.

1.14 EESO tudi meni, da bi moralo vodstvo oziroma člani uprave športnih organizacij, ki neposredno ali posredno prejema sredstva Skupnosti, sodelujejo v tekmovanjih s profesionalnimi ekipami ali športniki in katerih letni proračun presega 5 milijonov EUR, podobno kot javni in politični funkcionarji vsako leto predložiti dokazila o izvoru svojega dohodka in premoženja.

1.15 Socialni dialog se ne sme omejiti samo na poklicne športnike, temveč ga je treba razširiti na telovadnice in neprofitne organizacije, vključevati pa mora tudi naslednje poklicne dejavnosti: učitelje telovadbe in trenerje, strokovnjake s področja znanosti o športu in športne medicine, fizioterapevte, maserje itd. Poleg tega je treba vanj vključiti tudi poklicne skupine, ki jim šport prinaša znatne prihodke, kot so trenerji, menedžerji, organizatorji, agencije, promotorji, strokovnjaki za trženje itd. Države članice je treba spodbujati, da bodo tudi na nacionalni ravni zagotavljale socialni dialog na vseh športnih področjih.

2. Ozadje in cilji te bele knjige

2.1 Šport je povezan s številnimi družbenimi vidiki: izobraževanjem, kulturo, gospodarsko dejavnostjo in svobodno konkurenco, prostim pretokom oseb in blaga, človekovimi pravicami in zdravstvom. Poleg gospodarskega pomena obstajajo še številni drugi očitni razlogi, zakaj ima šport velik pomen za družbo.

2.2 V zadnjih desetletjih se športni klubi močno spreminjajo: vse manj so nacionalni in amaterski (prostovoljni) in vedno več jih deluje v obliki podjetja, zato zanje veljajo predpisi enotnega trga.

2.3 EU še nima neposredne pravne pristojnosti na področju športa. Pravni učinek na šport izhaja iz sekundarne evropske

zakonodaje (npr. sodna praksa) in neposredne uporabe primarne zakonodaje, ki velja tudi za šport.

2.4 Pred izdajo te bele knjige na ravni EU ni bilo strategije za šport, ampak so šport obravnavala različna področja evropske politike. Omenjen je bil v Amsterdamski pogodbi leta 1997 ter poročilu o športu iz Helsinkov leta 1999, v katerem je Komisija napovedala ukrepe za okrepitev socialne in izobraževalne vloge športa. Oba dokumenta ponazarjata socialno, družbeno in izobraževalno vrednost športa.

2.5 Tudi izjava iz Nice leta 2000 je obravnavala šport, na medvladni konferenci leta 2004 pa je bilo sklenjeno, da bo šport vključen v Pogodbo EU.

2.6 Tudi Evropski parlament je sprejel dve poročili o temah, povezanih s športom⁽¹⁾. Poleg tega je bil v okviru **neodvisne evropske ocene športa**⁽²⁾ neodvisno od Komisije pripravljen pomemben dokument o evropskem športu, v katerem je najprej obravnavan šport na splošno, nato pa sledi analiza z vidika evropskega nogometa.

2.7 V **Lizbonski pogodbi**, ki naj bi bila sprejeta leta 2009, je en odstavek posebej posvečen športu, s čimer je šport končno postal področje odgovornosti EU.

2.8 Pred pripravo te bele knjige so potekali dolg proces posvetovanja z vladnimi organi, nevladnimi organizacijami in organizirano civilno družbo v državah članicah, olimpijskimi odbori in nosilci odločanja ter konference in neformalna ministrska srečanja, ob tem pa večmesečno spletno posvetovanje, v katerem je bilo zbranih 777 odzivov. Različni generalni direktorati EU so se sestali na številnih sejah, na katerih so se za vsako politično področje sporazumeli o temah, povezanih s športom. V beli knjigi so opredeljene obsežne pobude za amaterski in tekmovalni šport ter izraženo priznanje, da šport ostaja v pristojnosti posameznih držav.

2.9 Z analizo sklepov posvetovanj je bilo ugotovljeno, da je mogoče ključna vprašanja športa strniti v tri glavna področja:

— vloga športa v družbi;

— gospodarski vidik športa;

— organizacijska vprašanja športa.

⁽¹⁾ Pál Schmidt: Vloga športa v izobraževanju in Ivo Belet: Prihodnost poklicnega nogometa v Evropi.

⁽²⁾ José Luis Arnaut: Independent European Sport Review (Neodvisna evropska ocena športa): obsežno poročilo britanskega predsedstva Sveta EU v sodelovanju s številnimi državami, v katerem so obravnavane posebnosti evropskega športa, dejanske možnosti za politične pobude in praktične rešitve.

2.10 Poleg teh področij je bilo opredeljenih še šest drugih težav, ki se med seboj precej razlikujejo:

- negotovost, ker ni pravnega okvira EU;
- vprašanja, povezana z upravljanjem športa, zlasti poklicnega: nezakonite prakse zastopnikov igralcev, ki mladoletnim igralcem ne nudijo zadostnega varstva, ter doping, rasizem in nasilje v športu;
- izzivi, povezani s financiranjem športa na splošno in konvencionalnimi sredstvi financiranja ter podrobneje z načinom financiranja športa na lokalni ravni;
- pomanjkanje podatkov o športnem sektorju, na podlagi katerih bi politiki lahko sprejemali ukrepe;
- vse pogostejši primeri prekomerne teže, debelosti, obolenja srca in ožilja ter vnetja sklepov zaradi pomanjkanja telesne aktivnosti;
- nezadostno vključevanje športa v izobraževanje.

2.11 Na podlagi teh analiz je Komisija priznala, da mora Evropska unija bolj upoštevati specifične značilnosti športa in najti rešitve za opredeljene izzive. Postalo je jasno, da je v obstoječih in načrtovanih programih in ukrepih EU treba dati večji pomen športu in da je treba sprejeti sklepe o tem, kako uporabljati evropska sredstva za financiranje projektov, povezanih s športom. Izkazalo se je tudi, da sta na ravni EU potrebna tesnejši dialog in politično sodelovanje na področju športa.

3. Namen in vsebina bele knjige

3.1 V beli knjigi je zapisano, da je „splošni cilj pobude [...] začrtati strateško usmerjenost vloge športa v Evropi, spodbuditi razprave o številnih temah, izboljšati prepoznavnost športa v procesu oblikovanja politike EU in osveščati javnost o potrebah in posebnostih športnega sektorja. Cilj pobude je izpostaviti pomembna vprašanja, kot je uporaba zakonodaje EU v športu, poleg tega pa opredeliti nadaljnje, s športom povezane ukrepe na ravni EU“⁽³⁾.

3.2 Bela knjiga vsebuje 53 posebnih ukrepov in prikazuje pozitivno vlogo športa na različnih družbenih področjih. Beli knjigi je priložen seznam načrtovanih ukrepov, ki se imenuje akcijski načrt „Pierre de Coubertin“. Načrt ima dva glavna cilja:

- vključitev športa v politike EU, da ga bo mogoče pogosteje uporabiti kot politično orodje EU;

⁽³⁾ Navedek iz uvoda k beli knjigi.

- oblikovanje stabilnejše pravne podlage za izboljšanje upravljanja športa v Evropi.

4. Ugotovitve

4.1 Podrobne ugotovitve EESO v nadaljevanju so navedene v skladu z zaporedjem v beli knjigi.

4.2 EESO se popolnoma strinja z analizo pomembne in pozitivne **vloge** športa v družbi.

4.3 EESO je zadovoljen z odločitvijo Komisije, da je za temelj svojih dejavnosti, povezanih s športom, izbrala telesno aktivnost za krepitev zdravja, zato se strinja s smernicami za telesno aktivnost ter zamislijo za oblikovanje mreže telesne aktivnosti za krepitev zdravja (HEPA). Obstajajo znanstveni dokazi, da sedeči in neaktiven način življenja povečuje pojav debelosti in številnih kroničnih bolezni. Stroški zdravljenja takšnih bolezni in izguba delovnega časa so veliko breme za gospodarstvo in proračun. Preprečevanje v obliki telesne aktivnosti je cenejše. Z razvojem ponudbe športnih dejavnosti, posebej prilagojene starosti in spolu, ter s spodbujanjem ponudbe športnih dejavnosti za upokojece je mogoče učinkovito preprečevati nezgode in zmanjševati tveganje odvisnosti od nege. Da bo prišlo do tega, se bo morala spremeniti tudi miselnost družbe.

4.4 EESO se strinja, da je **sodelovanje med sektorji** pomembno in da je treba od zdaj naprej v obstoječih programih Skupnosti (raziskave in razvoj, javno zdravje, mladina, državljanstvo in vseživljenjsko učenje) upoštevati šport.

4.5 EESO je zadovoljen, da je v beli knjigi obravnavana potreba po uskladitvi **protidopinških ukrepov**, ter meni, da morajo države članice uskladiti svoje protidopinške dejavnosti z dejavnostmi mednarodnih organizacij, zlasti da se prepreči morebitno podvajanje, kar bo omogočilo čim bolj učinkovito uporabo sredstev. Trenutni protidopinški ukrepi niso zadovoljivi in mladih ne odvračajo od uporabe dopinga. EESO poziva, naj se v ta namen pripravi študija o stanju v nacionalnih zakonodajah in primerjalno-pravna analiza pomanjkljivosti in vrzeli.

4.6 EESO ugotavlja, da se z oblikovanjem registrov za preprečevanje dopinga pojavlja vprašanje o varstvu osebnih podatkov, ki ga zagotavlja zakonodaja Skupnosti.

4.7 EESO je zadovoljen, da je v beli knjigi obravnavana možnost za spodbujanje športa in telesnih aktivnosti prek obstoječih programov skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja (Comenius, Leonardo, Erasmus, Grundtvig, EQF in ECVET).

4.8 EESO pozdravlja študijo o usposabljanju mladih športnikov in športnic. Odbor priporoča, da se pripravi posebna študija o odgovornosti športnih klubov do mladih nadarjenih športnikov, da se jim po izteku njihove pogodbe zagotovi poklicno usposabljanje in pomoč pri vstopu na trg dela.

4.9 EESO poudarja, da morajo biti sistemi za usposabljanje mladih nadarjenih športnikov in športnic odprti vsem ter omogočati prosti pretok delovne sile. Toda treba je skrbno analizirati vprašanje športnikov, ki trenirajo na lokalni ravni, glede na to, da imajo klubi ključno vlogo pri odkrivanju in treniranju mladih talentov, v katere investirajo znatna sredstva in s tem opravljajo družbeno koristne naloge. Klube je treba spodbujati, da bodo s temi dejavnostmi nadaljevali.

4.10 EESO z zadovoljstvom ugotavlja, da je v beli knjigi veliko prostora posvečenega neprofitnim športnim organizacijam, **prostovoljnimi dejavnostim** in množičnemu športu, saj se veliko evropskega športa odvija v tem kontekstu.

4.11 Poleg tega pa EESO poudarja, da zaradi tolikšne raznolikosti običajev na tem področju obstajajo razlike med neprofitnimi organizacijami posameznih držav; in sicer glede financiranja, gospodarske dejavnosti ter podpore centralne in lokalne vlade. EESO upa, da bodo v okviru načrtovane študije na to temo preučene te razlike.

4.12 EESO pozdravlja, da je v beli knjigi prepoznano dejstvo, da bi lahko ukrepi in programi EU pomagali izboljšati uporabo športa kot instrumenta za **socialno vključevanje** z namenom spodbuditi tesno sodelovanje med socialno izključenimi in prikrajšanimi družbenimi skupinami ter družbo kot celoto.

4.13 V beli knjigi je obravnavano vprašanje športa za **invalidne**. EESO z zadovoljstvom ugotavlja, da dokument obravnava zagotavljanje dostopnih objektov ter usposabljanja za zaposlene in prostovoljce, ki pomagajo invalidom.

4.14 EESO z zadovoljstvom ugotavlja, da je v beli knjigi omenjena večja udeležba in aktivnejša vloga **žensk** v športu ter spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami. Udeležba žensk v športu lahko pozitivno vpliva na šport za družine in otroke, kar ima znatno širše koristi za družbo.

4.15 EESO pozdravlja zamisel o sodelovanju z obstoječimi nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami pri **preprečevanju nasilja** na športnih prireditvah, ter meni, da je izogibanje podvajanju prizadevanj ključnega pomena, kar bo omogočilo čim bolj učinkovito uporabo sredstev.

4.16 EESO opozarja, da sodelovanje držav članic EU pri preprečevanju nasilja na športnih prireditvah trenutno poteka v

okviru sodelovanja na področju notranjih zadev v delovni skupini za policijsko sodelovanje (PCWP).

4.17 EESO je zadovoljen, da je v beli knjigi priznan **gospodarski vpliv** športa in njegov potencial za ustvarjanje delovnih mest, vendar je razočaran, ker v njej ni obravnavana možnost za prihodnje zagotavljanje obstoječih evropskih sredstev za športno, rekreacijsko, javno in večnamensko infrastrukturo, ki izpolnjuje merila.

4.18 EESO meni, da bi pri sprejemanju odločitev zelo pomagalo, če bi oblikovali sistem standardiziranih statističnih podatkov o športu na ravni EU.

4.19 EESO tudi opozarja, da obstajajo razlike med nacionalnimi športnimi strukturami in statističnimi sistemi ter da je veliko gospodarskih koristi športa izraženih s kazalniki, ki jih je težko meriti (npr. zmanjšanje bolniške odsotnosti in izdatkov za zdravlila ter izboljšanje socialne kohezije).

4.20 EESO meni, da so raziskave **Eurobarometra** koristne, in pozdravlja načrtovano študijo o povezavah med športnim sektorjem in lizbonskim procesom ter izmenjavo izkušenj o pomembnejših športnih dogodkih.

4.21 Glede na omenjeno raznolikost **evropskih športnih struktur** EESO pozdravlja zamisel o študiji Komisije o financiranju športa v državah članicah ter s tem povezanih davčnih olajšavah ali spodbudah.

4.22 EESO meni, da je odnos med **posebnostmi športa** in evropsko zakonodajo ključno vprašanje, ki ga je treba športnim organizacijam nujno razjasniti.

4.23 EESO tudi meni, da si je treba še naprej prizadevati za ustrežnejšo rešitev. Uporaba sodne prakse na dolgi rok ne zagotavlja zadostne **pravne varnosti** za akterje s športnega področja.

4.24 Potreba po uskladitvi pravil in interesov športnih organizacij z evropsko zakonodajo je povezana s številnimi drugimi vprašanji: načrtovano oceno vpliva v zvezi z zastopniki igralcev, načrtovanim dialogom o sistemih za dodeljevanje licenc klubom in centralno prodajo medijskih pravic za prenos športnih dogodkov. EESO podpira te predloge.

4.25 EESO se strinja, da je treba **zaščititi mladoletne športnike** in pozdravlja opredelitev ukrepov v beli knjigi: spremljanje izvajanja direktive o zaščiti mladih na delu, študijo o delu otrok in seznanjanje držav članic z obstoječo zakonodajo.

4.26 EESO popolnoma podpira vsa prizadevanja za boj **proti kriminalu, povezanim s športom (korupcija, pranje denarja)**, in oblikovanje evropskih strategij na tem področju.

4.27 EESO se strinja, da morajo imeti profesionalni klubi v EU **trdne sisteme dodeljevanja licenc**, ki bodo zagotavljali preglednost njihovega poslovanja.

4.28 EESO meni, da je treba **prihodke od medijev** nujno porazdeliti v skladu z mehanizmi solidarnosti in s tem podpreti ljubiteljski šport.

4.29 Glede na številne ukrepe, obravnavane v mnenju, EESO pozdravlja **nadaljnji dialog in posvetovanje**, tako med Komisijo, državami članicami in nevladnimi organizacijami kot med evropskimi institucijami.

4.30 EESO močno podpira ustanovitev odborov za sektorski socialni dialog na evropski ravni ⁽⁴⁾, da se s takšnim dialogom zagotovi krepitev delovanja evropskega notranjega trga delovne sile na področju športa. Socialni dialog na evropski ravni mora vključevati tako delodajalce (klube) in delavce (športnike, trenerje in pomožno osebje) kot tudi proizvajalce športne opreme in mednarodne organizacije iz različnih športnih sektorjev.

4.31 Teme evropskega socialnega dialoga bi med drugim lahko bile pokojninski skladi športnikov, pravica oglaševanja, pravica do lastne podobe, zdravje pri delu, vprašanja „doma vzgojenih športnikov“, pogodbe o zaposlitvi in spodbujanje zaposlitve po končani športni karieri.

V Bruslju, 16. januarja 2008

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ Na podlagi členov 138 in 139 Pogodbe EU.